

Klassens grunnlov

Tema: Demokrati

Mål: Elevene gjør erfaringer med demokratiske prosesser gjennom å utforme sine egne regler for samarbeid i klassen.

Alder: Fra 10 år

Metode: Arbeid i små grupper, felles diskusjon

Tid: To ganger 1 UT

I grupper med fire til seks personer skal elevene lage en liste over regler for samarbeid i timen. Reglene skal inkludere rettigheter og plikter både for elevene og læreren. Forslag fra alle grupper blir samordnet og resulterer i et felles regelverk, en slags grunnlov for klassen. Dette blir hengt opp og gjelder fra dette tidspunktet. Eventuelt kan regelverket evalueres og modifiseres etter en eller to måneder.

Her er et forslag til prosess for å samordne gruppene forslag til et felles regelverk: Etter at alle grupper har laget sine regelverk samles de inn. En liten gruppe elever danner en undergruppe som får i oppgave å sammenligne resultatene. Regler som alle er enige i settes opp i en felles liste. Regler som er kontroversielle eller bare nevnt av noen få, blir fremlagt for klassen igjen. I diskusjonen blir nå hele klassen enig om hva som skal være med på listen. Hvis nødvendig, gjennomføres det avstemning om kontroversielle punkter. Etter at det har blitt enighet i klassen, lager undergruppen en siste versjon som blir fremlagt en gang til. Hvis klassen godkjenner dette, blir det klassens grunnlov.

Denne aktiviteten er ikke bare en spennende øvelse i demokrati. Resultatet kan påvirke arbeidsforholdene i klassen på en meget positiv måte. Vanligvis vil reglene elevene beslutter være ganske strenge når det gjelder f.eks. villighet til å høre på hverandre, ro i timen etc. Hvis regelverket tas alvorlig av klassen og læreren, vil klassen selv føle seg ansvarlig for at det blir ivaretatt. Det vil være mye lettere å henvise f.eks. en bråkete elev til klassens egen grunnlov, enn til regler som støtter seg bare på lærerens autoritet.

Hvis det føles nødvendig, kan læreren forbeholde seg en vetomulighet, for eksempel når en regel strider mot skolens ordensregler. (Det er heller ikke tillatt at en kommunes regler er i strid med statens grunnlov, statens grunnlov må heller ikke bryte internasjonal lov.) Dette bør helst være avklart fra begynnelsen.

OBS:

Det å la elevene selv bestemme over spørsmål om samarbeid og disiplin, høres kanskje litt dristig ut. Men mange lærere i forskjellige land har gjort meget gode erfaringer med dette. De fleste forteller at elevenes regler blir en del strengere enn det lærerne selv hadde våget å pålegge dem.

Det er best hvis klasselæreren er med på denne aktiviteten, slik at reglene får generell gyldighet for alle timer. Hvis dette er ikke mulig, er det heller ikke noe i veien for å lage grunnregler bare for et bestemt fag.